

Tömegek a Capa Központ megnyitóján

Az érdeklődés hiányára biztos nem panaszkodhat a Robert Capa Kortárs Fotográfiai Központ. A hétfői esti megnyitón sokan az utcán várták, hogy bejuthassanak. A központot este hatkor nyitották meg, pár perccel később már az összes terem megtelt. Lépni sem lehetett úgy, hogy az ember ne ütközzön egy kurátorba vagy egy installációba.

Fotó: Huszti István

Kérdés, hogy a nagy érdeklődés minek szólt. A központ első kiállításának, ami a Capa Projekt – Kortárs vetített képek címet kapta, vagy magának a helynek, a Capa-fotók nélküli Capa Központnak, a fotó műfaj első hivatalos múzeumának Magyarországon. (Eddig csak két magánintézmény, a kecskeméti Fotográfiai Múzeum és a Mai Manó Ház foglalkozott kizárólag fotóval, most viszont a kormány idén 155 millió, jövőre 198 millió forinttal támogatja a központot.) Hogy miért nincsenek Capa-képek a múzeumban, hogyan túrta ki az új intézmény a kortárs képzőművészettel foglalkozó Ernst Múzeumot, és mi köze az egésznek Orbán Viktorhoz, arról [ebben a cikkünkben](#) olvashatnak részletesebben. Itt most, hallgatva a múzeum vezetőjének, Kőrösi Orsolyának a megnyitón mondott szavaira, a kiállítással foglalkozunk.

Ha már nincsenek Capa-képek, akkor reflektáljanak mások [a száz éve született](#) világhírű magyar fotós képeire. Nagyjából ez lehetett az elképzelés a Capa Projekt mögött. Kiírtak egy pályázatot, melyre „merőben újszerű, egyedi elgondolásokat, tágabb értelmezésben megvalósított munkákat” vártak a fotósoktól. A kiírásban Capával csak „inspirálni, de nem befolyásolni” akarták a résztvevőket (a megadott szempontok: Capa-parafrazis, in memoriam Robert Capa, a háború Capa szemével, a sajtófotó, ahogy Capa ma exponálna voltak).

Ez látszik is a kiállításon. Mármost hogy volt, aki hagyta magát befolyásolni, és volt, aki cseppet sem. 1001 alkotás érkezett, ezek közül választott ki 34-et a Féner Tamás fotóművészből, Kincses Károly fotómuzeológusból, Maria Kapajeva, Olga Jurgenson fotóművészekből, Peternák Miklós, az MKE Intermédia Tanszékének vezetőjéből, Telek Balázs kurátorból és Uhl Gabriella művészettörténészből álló zsűri. A kiállítás címében pedig azért szerepel a vetített képek kifejezés, mert nem papíralapú képeket láthatunk, a fotók „különböző technikai eszközök segítségével valamilyen felületről reflektálódnak, esetleg átvilágítva vagy apró világító képpontok milliói által kirajzolódva jelennek meg”. Ez kevésbé költői megfogalmazásban azt jelenti, hogy a képek a falakra, a plafonra, a földre voltak vetítve, mozgóképpé lettek szerkesztve, vagy light boxokon voltak láthatóak. De akadtak installációk és rövidfilmek is.

Telek Balázs kurátor szerint „nem tisztességes a frissen vakolt falakra műtárgyakat pakolni”, innen jött az ötlet, hogy akkor vetítsenek. Hozzátette, hogy napjainkban a vetített képek „elnyomóan, agresszívan kezdik kiszorítani a papíralapú képeket”. Így aztán Walton Eszter képsorozatát, a Budapest párhuzamok 1948–2013-at nem papíralapon, hanem egy keretben, egymás után vetítve láthatjuk. Ő úgy reflektált Capára, hogy újrafotózta 1948-as pesti sorozatát, ugyanolyan nézőpontból, ugyanolyan fókusz távolsággal.

Szőnyi István is azt mutatta meg, hogy milyenek lennének Capa képei ma, csak ő nem a helyszínek, hanem a jogszabályok változásából indult ki. Szerinte a személyiségi jogok miatt ma már a fotós képei csak kikockázva lennének bemutathatóak. Voltak kevésbé sikerült próbálkozások is: Erdős Gábor a Milicista halála mátrix, Capa után című slide show-jában hétköznapi emberekkel játszatta el a híres fotót. És voltak, aki egyáltalán nem utaltak Capára. Nemcsak a pályázók, hanem meghívott művészek is szerepeltek a kiállításon, mintha a

szervezők nem bíztak volna a pályázatra érkezett képek erejében. És joggal: a kiállított munkák között sok volt a gyenge, ötlettelen.

Fotó: Huszti István

Nem véletlen, hogy az öt díjból kettőt videók/kisfilmek nyertek el. A Budai Rajziskola fotográfia szakos hallgatói által készített ÖNDIVATBEMUTATÓ abból indult ki, hogy a Moszkva/Széll Kálmán téren semmi nem változott az elmúlt harminc évben, az arra járó emberek attitűdje sem. A technika fejlődött, a társadalom viszont sok szempontból változatlan. Látjuk az embereket, és közben közösségi oldalak, bankok felhasználói feltételeit halljuk. A kiszolgáltatottságról beszél a videó, ha nem is mellbe vágóan, de ötletesen. A másik győztes Sopsics Árpád rövidfilmje, aki a Milicista halála körüli vitákról forgatott, arról, hogy hányféle verzió, legenda él máig a kép elkészítéséről.

A pályázat fődíját a Budai Rajziskola Fotográfia szakos hallgatói által készített ÖNDIVATBEMUTATÓ című videó nyerte el. További díjazottak: az Origo fotórovatának tagjai által tervezett Magyarország térben című kiállítás-installációja, Lakatos Benedek Srebrenica – Temetetlen múlt, Szőnyi István: Robert Capa's Masterworks – Politically Correct and Censored Edition és Sopsics Árpád A milicista halála – variációk és vázlatok Robert Capa képeire című rövidfilmje.